Դ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 884 ՀԻՆԳՇԹԻ 11 ՅՈՒՆՎԱՐ 1879

ԼՐԱԳԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ
ԵՒ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՅՈՎ. Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա Բէրչէմպէ Բազար Երփ խանի դէմը Սամուր փողոց Թիւ 12

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹԵՐԹԸ 1 Դհ. ԹՈՒՂԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Կ. Պոլսոյ համար
Տարեկան Ղրշ. 250
Վեցամսեայ » 130
Եռամսեայ » 70
Գաւառաց համար
Տարեկան Ղրշ. 330
Վեցամսեայ » 170
Եռամսեայ » 90
Օտար երկիր տարին 40 Ֆրք.

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԸ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Հողագործ կամ մշակ ընտանիքներ շատ կան Թուրքիոյ մէջ, մանաւանդ Ասիոյ կողմերը, որոնք եթէ այնքան անհուն ընդարձակութեամբ հողերուն մշակութեանը անբաւական գտուին, կառավարութիւնը կրնայ Բուլէլիէն վտարանդող այնքան թիւրաւոր գաղթականներէն պարկեշտ ընտանիքներն ալ իբրև հողագործ կամ մշակ այս բանին գործածել, որոնք կրնան լաւ գաղթականութիւն մը հաստատել, իսկ առանց նոր գաղթականութեանց պէտք կենալու, տեղացի բնիկ ժողովուրդներն ալ բաւական են, եթէ կառավարութիւնը կանխելով իրենց հող և դրամ տալ խոստանայ երկիրը մշակելու համար։

Մինակ եթէ մտածելու դըժուար բան մը կայ նէ՝ ան ալ հարկաւոր եղած ստակն ու դրամագլուխը գտնելն է այդ հողագործ ընտանիքները բնակեցնելու, երկիրը մշակելի ընելու և մշակութեան հարկաւոր եղած նիւթերը, գործիները, հունտը, սերմը, արջառը, ձին ևլն. գտնելու համար։

Ասոր ալ երկու միջոց կայ, կամ օտար դրամագլխու դիմելու է, փոխարէն մշակելի երկիրներ տալով, և կամ ասոր տեղը բռնելու կարող դրամական գործողութեան մը դիմելու է։

Այս վերջին միջոցը ձեռք առնումք իբրև անմիջական և հետևաբար աւելի գործնական միջոց մը։

Որոշեալ թուով ընտանիքներ —200 ընտանիք օրինակի համար— խմբովին բնակեցնելու է այնքան ընդարձակութեամբ երկրի մը վրայ, որ իւրաքանչիւր ընտանիքի —հնգական անդամէ բաղկացեալ— 110 ական արտավար (տէօնիւմ) անկ կարենայ իյնալ։

Սոյն 200 ընտանեաց յատկացեալ երկրին մասը անբաժանելու է առնուազն 3 տարիէն մինչև գոնէ 5 տարի, որով և ամբողջ երկիրը այսքան ատեն հանրաբար մշակուելով, մշակելութեան վիճակը կապահովուի և ուզուած ուղղութիւնը կրնայ տրուիլ։ Այս պայմանա-
[illegible]
կէրները բաժնուելու են զայդ մշակող ընտանեացը մէջ, Պետութեան կողմանէ ցոյց տըրուած երկրաչափներու ձեռօք, և բաժանման ծախքն ալ ընտանեաց վրայ ըլլալով։

Իւրաքանչիւր ընտանիք, իրեն բաժնին ընկած երկրին արժէքին փոխարէնը, 15 կամ 20 կամ 30 տարուան մէջ թերհաշիւ վճարքներով հատուցանելու կալուածական պարտամուրհակ մը կ'տայ տարեկան 0/0ին 8 կամ 10 կամ 12 տոկոսով, և ամեն տարի որոշեալ օրերու մէջ լիջեալ պարտամուրհակին նոյն տարուան տոկոսն ու գլխավճարը հատուցանելով, որոշեալ պայմանաժամուն պարտքը կը ջնջուի և ինքն ալ հողի տէր կըլլայ։

Կալուածական կամ հողային պարտամուրհակներն ընդհանրապէս կ'պարունակեն՝ առնըւած հողինյարժողութեան գումարը, այդ երկիրը մշակելի ընելու համար երկրագործին փոխ տրուած դրամագլուխը, այս 2 գումարներուն ալ տարեկան տոկոսքը, ասոնցմէ զատ նաև կալուածական կամ հողային տուրքը տասանորդի փոխարէն, վարչական ծախքը, ևլն. այնպէս որ այդ երկիրը ով որ ալ գնելու ըլլայ, դարա նոր հողատէրը՝ լիջեալ կալուածական պարտամուրհակին տարեկան վճարքէն զատ ուրիշ մէկ ստակ հատուցանելու պարտք մը չունենար։

Ասոր մէկ օրինակը գտեալ ու կ'գործադրուի նոյն իսկ Ռումանիոյ մէջ։

Քուզա իշխանին օրովը 1864 էն օրէնք մը հրատարակուեցաւ, որոյ զօրութեամբը՝ նոյն Ռումէնիո երկիրներուն ստացուածատէր կըլլային բոլոր այն գիւղացիքը, որք Պետութեան վերջերեալ երկիրներուն մէջ 12 տարըէ ի վեր տարապարհակ կաշխատէին ու կ'մշակէին իբրև թափու։ Այս գիւղացիք Քլաքաշ կ'կոչուէին, որ տեսակ մը գերի կամ ծառայ ըսել է։

Քլաքաշներուն տրամադրութեանը թողուած երկիրները մասամբ մը Պետութեան, մասամբ մ'ալ Պօյարներուն (վլահ ազնուականաց) սեպհականութիւնն էին։ Գիւղացիք իրենց թողուած երկրին արժէքը կամ փոխարէնը պիտի վճարէին 15 տարուան մէջ, որոյ վերջին տարեկան վճարքն ալ կ'աւարտի 1880ին։ Ասոնց տրուած և ստորագրած հողային պարտամուրհակներն եւրոպայի գրեթէ բոլոր հրապարակաց վրայ ալ յարգի բռնուելէ չեն դադրած։

Բայց Քլաքաշները, որոնք իրենց ծախուած երկրին երեսը մինակ գրեթէ կ'մշակէին, բաւ որուն ո՛չ երկրագործական գործիներու պէտք ունէին, ոչ հունտի և ոչ կենդանեաց, զորոց ամենքն ալ ունէին, ուստի եւ հողային բաշխումն ալ իրենց ունեցածին վրայ բաժնուած էր, որուն որ ունէր երկու զոյգ եզ և կով մը (կաթնտու), որուն ունէր մէկ զոյգ եզ և կով մը, և վերջապէս որուն ունէր սակ կաշին մը և կով մը, անոր համեմատ երկրի մաս մը կ'տրուէր իրեն բաժին։ Երկու զոյգ եզ և կով մ'ունեցողներուն՝ 14 բօկօն տեղ տրուած էր, որ կ'հաւասարի Թուրքիոյ 80 արտավար (տէօնիւմ) տարածութեան։

Մինակ այս օրինակը բաւական է հաստատելու թէ մեր յառաջ բերած այս դրութիւնը և միջոցը նորութիւն մը չէ։ Մինակ թէ մեր գիւղացւոց համար հատուցման 15 տարուան պայմանաժամ մը շատ կարճ ըլլալով, քիչ մ'աւելի մինչև 25 կամ 30 տարի երկարելու է զայդ։

Հողային պարտատոմսերն, որոց իւրաքանչիւրը ամեն մէկ ընտանեաց թողուած երկրին կամ 110 արտավար գետնին արժէքը կ'ներկայացնէ, նոյնինքն կառավարութեան կողմանէ շրջաբերութեան կ'հանուի, ծախուած երկիրներուն արժէքն ալ իր երաշխաւորութեանը տակ առնելով։ Հողին արժէքին հաւասար գումար մ'ալ Պետութիւնը փոխ կ'տայ երկրագործին, երկիրը բանեցնելու և մշակելու համար դրամագլուխ մ'ըլլալու նպատակաւ։ Այս փոխառութիւնն ալ Պետութենէն ընելու համար, պէտք է հաշուել ու գնահատել թէ՝ մշակելի հողը՝ 15 տարիէն ետքը իր այժմու արժէքին կրկնապատիկը պիտի արժէ, ենթադրութիւն մը՝ որ չկրնար անընդունելի նկատուիլ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչութեան Քաղ. Ժողովը երէկ ի Ղալաթիա Խորհրդական սրբազանին նախագահութեանը ներքև՝ իր սովորական նիստն ընելով, միմիայն Պիւճէի խնդրովը զբաղեցաւ։

Վարչութեան անդամներէն Մանուկեան Սինէքերիմ և Հաշարեան Կարապետ էֆ. ներն անձնական զբաղմանց պատճառաւ՝ վերջնական հրաժարագիր ղրկած էին։

Պատրիարքարանի Բ. Դրան գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆ. ծանոյց Քաղ. ժողովոյ թէ, անցեալ շաբթու Տիգրանակերտէն քրիստոնեայ ժողովրդոց 6 ազգապետայք ստորագրութեամբ Ս.Պատրիարքին քաշուած հեռագրին, որոյ մէկ օրինակն ալ Թագրիրով մը Բ.Դրան հաղորդուած էր, ծանուցած հարստահարութեանց ու բռնութեանց դէպքերուն նկատմամբ պատրիարքական Թագրիրին պատասխանն ստանալու համար գչ. օր Արդարութեան գործոց պաշտօնեայ Սաիտ բաշայի ներկայացեր է, և պատասխան ընդուներ է թէ կառավարութիւնը որոշած է այդ կողմերն Դրան պաշտօնավարներէն յատուկ քննիչ մը ղրկել, և ղրկուելիք քննիչին ընտրութեանը վրայօք ալ Սաիտ բաշայի և Գաբու Քեհեասի էֆ.ի մէջ կէս ժամու չափ խորհրդակցութիւն մը եղեր է, որոյ արդիւնքը սա ըլլալ կ'կարծուի թէ՝ Տիգրանակերտ ղրկուելիք քննիչ պաշտօնավարը մեր ազգին ալ վստահութիւնը կատարելապէս վայելող անձ մը եղած պիտի ըլլայ։

ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՊԵՏՆԵՐ

Եթէ հայութիւնը ստրկութիւն կ'նշանակէ, Հայ–Վարժապետութիւնը այդ ստրկութեան գերագոյն աստիճանը կ'կազմէ, և եթէ թշուառութեան ովկիանոսն իր յատակն ունի, հայ վարժապետը շատո՛նց գտած է զայն . . .

Բայց վարժապետն է՞ր լինի այսպէս, ինչո՞ւ թշուառութիւնը, այդ երկաթի ճակատագիրն յաւիտենական լինի հայ վարժապետին համար, ուսման տաճարին այդ սրբազան քահանայապետն ինչո՞ւ այդչափ ստորկեալ, ինչո՞ւ, և գարշելի ինչո՞ւ։

Անշուշտ կ'հաւնի մեր ազնիւ ընթերցողն թէ մեր խօսքը չէ հայկական վարժապետներու վրայ, զոր մեք այնպէս կը նկատեմք՝ ինչպէս մի պաշտաման քահանայ Աստուծոյ խորանին առաջը (*)։

Մեզ համար ճշմարիտ վարժապետներ են նոքա՝

Որք մանուկը կ'հրահանգեն և կ'սկզբնաւորեն։

Որք Յառաջադիմութեան Աստուծոյն առջև ծունր կ'դընեն և ոչ շահախնդրութեան կուռքին։

(*) Սիրելի է մեզ հաւատալ թէ՝ պատուարժան յօդուածագիրն իր այս տողովը՝ մասնաւորութիւն կամ անհատականութիւն մ'առանց ակնարկել ուզելու՝ ընդհանուր գաղափար մ'է յայտնած։ Մ. Խ.

Որք Նախապաշարումն կոխկռտելով՝ դէպ յառա՛ջ մղեն մտքերը։

Որք մի շունչ ունին առ[…] գային երեսին փչելով զայն կե[…] դանացնելու համար և մի հա[…] ճար՝ մտքերը վերացնելու բորքերն յոխափոխելու հ[…] մար։

Որք խունկ չունին շահաւ[…] պէյերու և էֆէնտիներու կուրծ մը ապիրատ մարդիկն[…] բու առջևը ծխելու։

Վերջապէս մեզ համար ճշ[…] մարիտ վարժապետներ են ն[…] քա՝ որք Մանուկը ընտանեկ[…] շրջանակէն ազգային շրջանակ[…] և ազգայինէն մարդկայինին մ[…] փոխադրելով՝ գիտեն Աշխա[…] հաքաղաքացիներ ստեղծել. այսպէս մարդկութեան մղու[…] մը տալով դէպ ի կատարելագ[…] նութիւն, ապատուորել և ծա[…] ռայել մարդկութեան ըստ ա[…] մենայնի անձնուիրութեամբ [և] վեհանձնութեամբ։

Հայ վարժապետն խիստ թշուառ է մանաւանդ գաւառներու մէջ։

Յառաջադիմութեան այդ մարտիկաններն պէտք չէ այդպէս թողուլ։

Ամօ՛թ, հազար ամօթ այն ազգին՝ որու վարժապետքը գըրեթէ կ'մուրան հացը։ Վա՛յ [illegible] թշուառ են։

Վարժապետաց ի թշուառութենէ փրկութիւնը ազգին փրկութեան կարապետն է։

Ինչ. միթէ հայութիւնը այսչափ դարերէ ի վեր դեռ չկըրցա՞ւ սերտել և իմաստասիրել փորձառութեան այս էջ մը դասը։

Այո՛ պէտք է ի վեր հանել հայ վարժապետն թշուառութեան վիրապէն, որպէս զի ազգը լուսաւորուի, որպէս զի Հայ ազգը թշուառութենէն ազատուի։

Երբ թող կ'տանք որ վարժապետն թշուառութեան յատակն իջնէ, պէտք է գիտնանք թէ, նա իր ետևէն կ'քաշէ կ'տանի դէպ յատակ խորանդունդ ապագայն. Ասոր՝ ազգի մը թշուառութիւնք, վիշտք, տառապանք և վերջապէս ստրկութիւն։

Ժողովուրդ, Հայոց ժողովուրդ, Յառաջադիմութեան այդ Ղազարոսը, մեռեալն այդ Գրիգորը՝ ալ քե՛զ կ'իյնայ փըրկել թէ չփրկես, վա՛յ քեզ . . . ։

Բարեկարգութի՛ւն, բարեկարգութի՛ւն կ'ասեն, բայց ես մատնանիշ ընեմ քեզ մեր ազգին գործ.—Գաւառներէն սկսէ՛, Պատրիարքէն Բոսէն, Իշխարգուէն ԽՈՍՏՈՒՄ՝ Ահա՛ ամենայն ինչ։

Կեցցէ՛ զարթնութիւն հայկական . . . կեցցէ՛ բարեկարգութիւն . . .

Մինչև դարը մեզ մի Յոյսամուսոք թողուց մարտիրոսութեան, մենք ալ եթէ շարունակենք մեր արդի անտարբերութիւնը, ցեղեկագիրներու և Թագրիրներու խոշոր խոշոր Յայտնաբերներ պիտի Թողումք ապագայ հայութեան, և այն ժամ ամօթ մեր մեռելատիպ անտարբերութեան։

Վերջին խօսք մ'ալ։

Արևելքի ժողովուրդ, ամեն բան քեզնէ յուսա, կեդրոնէդ մի յուսար ամեն բան, Նա Եւրոպին ղրայի լինելով մեզ ըսել տուաւ վերջապէս թէ, Հայկական վարչութեան քաղաքականութիւնը Եւրոպական կես-վիժում է։

Փրկէ վարժապետներդ, պիտի փրկուիս և դու։

Պօղոս Ց. Ճնճիկեան

1878 դեկտ. 28

յԱտաբազար

ԵԴԵՍԻԱ

. . . Խմբագրապետ

Ներկայ տարւոյս իններորդ դարու մէջ Հայրենասէր Հայ մը ինչ ինչ տեղեր քահանայից կրօնապահութեան ու հաւատոյ մասին, տակաւին իր գաւառին անտանելի անգգայութեան և անտարբերութեանը, երբ կը տեսնէ, արդարև մեծ զարմացմամբ չուարելով, ալ լուութեան սեաթոյր քողը բոլորովին պատռել և իր սրտի ցաւերը դուրս թափել կուզէ ի լուր անգգայից և զգաստութիւն անմտաց, ապա թէ ոչ այն հայուն սիրտը զինքը տոչորելով, Աստուծոյ ու ազգին առջև պարտապանց կը գտնուի, որովհետև ականատես ըլլալ ու չխօսիլ ճշմարիտ հայու գործ չէ, այլ Սոդոմ Գոմորի։

Անա քաղաքիս եկեղեցւոյ հոգևոր միայն յետին աստիճան քամահելի ու անկարգ և խայտառակ վիճակն զիս խղճիւ հարկադրեց, ներկայիս նկարագրել կ'փութամ, ինչու որ ալ համբերութիւնս հատաւ, ուստի կ'խնդրեմ որ ձեր պատ. օրագրոյն միջոցաւ ազգասիրաբար հրատարակելով կանխաւ ընդունիլ բարեհաճիք առ ի յարթնութիւն մերայնոց։

Այսօր լուսաւորչական Ս. Եկեղեցւոյ գործերն, իր կրեց և շահուց ծառայեցնող Եդեսացւոյ Տ. Խաչատուր Տ. Կարապետեան մը, իրեն բաւին լրբենութիւնը նախ քան առարտելէն զինի նախ և կ'ուզէ որ քաղաքականութեան խուարային խորհրդոց խոնջանք(.)մ՝ ալ լինիլ և որով իր անուան վրայ համբաւականութիւն օժտելու առամիկ ժողովրդոց կողմանէ։

Բայց մեք յիշեալ կղերին բարուց և վարուց յատկութիւնները, ոսկից 4–5 տարիէ չափ առաջ դէպ ի Այնթապ ճամբորդած ատենիս ինկանք տեղ. թէ ինչ բնաւորութեան կ'ծառայէ կամ թէ ներկային մէջ ինչ ձիրքերու կ'յառաջէ։ Այլ և ինչ փոյթ էր իրեն, որ իմ խնդրոյս մէջ մտած, ամեն օր այն հրեայ կնոջ հետ ձեռք ձեռքի տալով իր տունը կ'տանէ . . . (վկայ իրեն պատկերներն ու դրոցիները) հազար ու մէկ տեսակ միջոցներով սատանայական մեքենայութիւններ ավրեցնելու, որ և ազգի մը պաշտօնէից ալ բաւական պատիւ չբերեր, նաև եթէ Տ.Խաչատուրը, յիշեալ կինն խրատելու համար է՛ և իր տունը կը տանի, մի անգամ կ'բաւէ, եթէ ոչ բրածը ապօրինի ձևակերպութիւններ են։

Տէր Խաչատուրին այս արարքը, ասկից տաս ըլլալն կըրնամք ապացուցանել, որ «յոնդ կըլլամ, զոնդ կըլլամ և բոնդ կըլլամ» յանգերով բանաստեղծական երգ մը հեղինակեց նոյն կնոջ կերպարանքի գեղեցկութեան առթիւ։ Եթէ կ'խոստանաք հրատարակելու այս կղերին ռանաճուած «Թիրքին» ի պատիւ իրեն կղերականութեան կ'հաղորդեմք ձեզ առ ի հրատարակութիւն։

Շարունակելի

Կիլիկիոյ կաթողիկոսը Մայրաքաղաքս անգղ. դեսպան Սըր Լէյարտի յատկապէս նամակ մ'ուղղեր է, Կիլիկիոյ մէջ արդի կատարուած բռնութիւնները Ն. Վսեմութեան ուշադրութեանը ներկայացնելով, Կիլիկիոյ վրայ ալ Անգղիական կառավարութեան հոգածութիւնն ու պաշտպանութիւնը խնդրելու։

Մկրտիչ կաթողիկոսին սոյն գիրն առջի օրը Պատրիարքարանի միջոցաւ անգղիական դեսպանին մատուցուելով. Ն. Վսեմութիւնը յայտներ է որ պիտի փութայ կաթողիկոսին յիշեալ խնդիրքը իր կառավարութեան հաղորդելու և ի հարկին ալ ջատագովելու զայն։

ՀՐԱՒԷՐ
ԴՊՐՈՑԱՍԻՐԱՑ-ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընկերութիւնս նիստ ունի յառաջիկայ կիւրակէ 14 յունվ. կեդրոնական վարժարանի Գալաթիոյ, առտուն պիտի բացուի ժամն 8 ին։

Մեծ. Ընկերք կ'հրաւիրուին իրենց պարտաւորութիւնը ազ-

գասիրաբար կատարելու փու-
թալ ։

Դիւանադպիր
Բ-ղ-ճաննէս Սղղակեանց

1879 յունվ. 8

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընթերցումն նախորդ նիստի առենագրութեան .

2. Եռամսեայ ցեղեկագիր Ցնօրէն խորհրդոյ ։

3. Տարեկան շրջանի տեղեկագիր Ցնօրէն խորհրդոյ .

4. Ցեղեկագիր քննիչ յանձնաժողովոյ .

5. Ընտրութիւն Ցնօրէն խորհրդոյ .

6. Ընտ. քննիչ յանձնաժողովոյ .

ԼՍԱՐԱՆ

Բ. Ե. ԵՂԲԱՅՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

յԻսկիւտար

Ըստ Ցանոնաց յունվ. 12 ուրբաթ գիշեր ժամը 2 ու կէսին Մեծ. Տօքթօր Յակոբոս էֆ. Յիլրակոսեան պիտի ճառախօսէ ժողովարանին սրահը , նիւթն է «Շնչառութիւն և իր գործարանք» ։

Որոշուած է Մեծերէն երկու և տղաքներէն մէկ գրչ. թղթադրամ փոքրիկ մուտք մը առնել ։

Եղբայրակցութեան

Ատենադպիր	Ատենապետ
Գ. Ս. Շ[illegible]	Գ. Մ. Դ.

ԱԶԴ

Կ'խնդրուի ու ի գոդոստէս Ցիլիպէի հայոց աղջկանց վարժարանին համար , գոհացուցիչ տեսակամաւ վարժուհի մը , հըմուտ հայերէն լեզուի , ձեռագործի և ձայնի ։ Ցանձն առնել ուզողք պէտք է դիմէ ի Մերձան Զորջը Գ. Վահրամ Մարգարեան գրավաճառի գրատունը , ամեն օր կէս օրէն ետքը ։

ՄՐԱՀ ԷԼՏՕՐԱՏՕՅԻ

Հինգշաբթի, 18/30 Ցնվար 1879

Ժամ 10, Երեկոյեան

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ

Գիմակաւոր և Անդիմակ

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿ.

Ընդ Բարձր Հովանաւորութեամբ

ՎՍԵՄ. Փ. Հ. ՖՈՒՐՆԻԷԻ

Անդամ Ծերակուտի և Դեսպան Ֆրանսայի

Մուտք 20 Ֆրանք

ՇԱՐԳ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ ՀԻՒՍԱՅԵՍԻ

Հեղինակութիւն

ՎԱՐԴԱՆ ՊԷՅԻ

Վսեմ. Վարդան Պէյի գրչէն ելած սոյն ընտիր պատմութիւնը գոր

մինչև հիմա Թէրճէմանը—Էֆքեար լրագրոյն մէջ մաս առ մաս կը հըրատարակուէր, այս անգամ կրկին սրբագրութեամբ թերթ առ թերթ հրատարակուիլ սկսած է մաքուր տպագրութեամբ, և որուն ութը երեսէ բաղկացեալ մէկ թերթը 2 ղրուշ փրկնոց և սոսը թերթերէ բաղկացեալ մէկ հատորը մէկ 20նոց թղթադրամի կը ծախուի հետևեալ տեղերը։

Պոլիս Լմին Էօնիւ Եուսֆի Պօղոս աղայի խանութը, Պապը—Ալի ճառուէսի դրավաճառաց խանութները, Բերայ Մեծ փողոց ծխախոտավաճառաց խանութները, Թարլա-Պաշի ծխախոտավաճառ Անդրէաս աղայի կրպակը, թէ՛ Պոլսոյ և թէ Գալաթիոյ լրագրավաճառաց քով։

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

Ռուսական զօրաց Էտըրնէէն պարպելու կամ չպարպելու խնդիրը այս միջոցիս շատին միտքը կ'զբաղեցնէ ։ Հարկ կը դատեմք այս մասին Էտըրնէէն գրուած արժանահաւատ նամակէ մը հետևեալ տեղեկութիւնները քաղելով մեր ընթերցողաց ուշադրութեանը ներկայացնել ։

«Կ'թուի թէ , կըսէ նամակագիրը , ռուսական բանակին ընդհ. հրամանատարը այս օրերըս Ս. Բէյթէրպուրկէն հրաման առեր է , Ռուսաստան վերադառնալիք զօրքանակը ճանբայ հանել պատրաստելու համար հարկ եղած միջոցներն ձեռք առնելու մասին ։

Սա ստոյգ է թէ առենոյն փաթով Էտըրնէէն Եամպօլու ճանբով մինչև Պուրկազ բացուելիք ճանբուն շինութեան կ'աշխատին որն որ հաղորդակցութեան գլխաւոր ճանբան ըլլալ սահմանուած է ։ Ասկից զատ ուրիշ բազմաթիւ զինուորներ ու գործաւորներ ալ ուրիշ ճանբաներու նորոգութեանը կաշխատին ։ Պուրկազի մէջ և շրջակայքը հիւղակներ կը շինեն , ուզէը փայտէ պատնեշներով (ասպա) և ուրիշ պատսպարաններ , ամբողջ զօրաբանակի մը բնակութեանը համար ։

Ըստ ամենայ՛ միւս օրէ և սրանտ բանակը զօրաց մեծ մասը և հետևակազօրաց մէկ մասը՝ Ցազըրաճայի և Պեսարապիոյ ճանբով պիտի վերադառնան Ռուսաստան , իսկ բանակին մեծագոյն մասը Պուրկազէն նաւ պիտի նստին ։ Ըստ այլոց՝ ամբողջ բանակը Պուրկազի ճանբով պիտի մեկնի ։ Ուրիշ զրոյց մ'ալ կըսէ թէ՛ ամբողջ ռուսական բանակը Շիպկայի կիրճէն անցնելով Րուսճուք պիտի երթայ և անտի Րումանիոյ ճանբով Ռուսաստան պիտի մտնէ ։

Սա ստոյգ է թէ այս մասին որոշ և ճշգրիտ հրամանները Ս. Բէյթէրպուրկէն պիտի հասնին

Դրաւման բանակը պիտի բկանայ 4րդ և 9րդ զօրաբաններէն, երկրաստրդ. Սքօպելէ զօրապետին հրամանատարութեամբ առկ դրուելով , որն որուն Փէյլիքի գաշնագրին 5000ը պիտի չանցնի ։

Ռուս գինուորական բարձր ատեններուն մէջ կ'խօսուի թէ' [illegible] ալ երկիրներու պարպելուն ճշմարիտ պատճառը սա է թէ' Զօր [illegible] «զօրաւոր» չըզգար [illegible] պետութեանց միծադրոյն մասին հմակած ջանիցը դէմ դնելու ։ Այդ երկիրներուն մէջ առանձին զօրութիւն առնուելէն ի վեր եթէ՛ պաշտօնը ժողովրդեան իր անցած է ։

Ամեն օր Թօմէյլպէն զօրաբաներուն վրայ տաշկար պատգամաւորութիւններ կ'տեղան , խախանձելու զանի որ ձեռքէն կամ ըրէ ու աշխատի համոզելու ազօրն թէ այդ երկիրները պարպելու հրաման չառնէ մինչև որ զաւրոք միացած միւս պալկարական վիճակներն ալ չը փանան իսկ Թօմէյլպէն զօրավարը դիտել կ'տայ անոնց թէ իւքը բոց հանուր հրամանատար յօրպահոգ մ'ըլլալովը , իր զինուորական գործողութեան սահմանէն դուրս չկրնար ելնել , չը քաղաքական խնդրոց խառնուիլը , ուստի և խորհուրդ տուեր է պատգամաւորաց որ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանին դիմեն ։

Բուսճուք և Ֆիլիպէ հրա[illegible] անդադար պալկարներն ի դէն դիմելու կ'գրգռեն ու կ'հրաւիրեն , յայտնելով թէ Պալկարը ոչ միայն վախնալու բան մը չունին , այլ թէ միշտ պիտի շահին որպիսի կռւոյ մը մէջ որ նպատակն է Րումէլիի մէջ [illegible] տիրապետութեան վերահաստատութիւնն արգիլել ։

—Պալկարիոյ ազգ. ժողովոյ գումարման թուականը Ռուսիոյ Զարին կողմանէ դեռ չորոշուիլը, և Պալկարիոյ Սահմանադրութեանը նկատմամբ Զարին տակաւին իր հաւանութիւնը տուած չըլլալուն պատճառը կ'կարծուի՝ Պալկարիոյ իշխան ընտրուելիք անձին ով ըլլալուն վրայօք մեծ տեսութեանց մէջ բացուած բանակցութեանց դեռ աւարտած եւ համաձայնութիւն մը գոյացած չըլլալը։

—Կ'հաստատեն թէ Անգղիա , Աւստրիա-Հունգարիան վրայ իր առանձնած պաշտպանութեան պարտականութիւնը ստիպ [illegible] ու ազգաւ կերպիւ կատարելու, մէկ մ'ալ մինչև Պապըսյին ծոցը շինուելիք ընդարձակ երկաթուղւոյ կարևոր կենթրոն պաշտպանութեանց հանելու համար, խնդր առեր է Ռ.Բլան թէ՝ հարկ դատած է Հինարայէն Սիրիոյ և Փոքր-Հայաստանի մէջ քանի կողմերը ամրոց. պահակագնդեր դնել ու պահել Այս պահակագօրաց կենաց համար այնպիսի տեղեր պիտի որոշուին, որք կարենան հսկողութեան ենթարկել Ռուսաստանի ասիական սահմանագըլ-

խու գլխաւոր բանակատեղեաց որք են Տփխիս կամ Երևան, Կարս և Աղէքսանդրապօլ։Ասոնց դէմը մէկ մէկ կարևոր դիրքեր պիտի որոշուի եղեր ասիական Թուրքիոյ մէջ, անգլիացի պահակագնդեր դնելու համար։

—Ռուսիոյ հետ կնքուելիք վերջնական դաշնագրին Զրդ յօդուածին վրայ Լօպանօֆ իշխանին և Գարաթէօտօրի փաշայի մէջ անհամաձայնութիւն մը ծագեր է , յիշեալ Զրդ յօդուածը առաջադրելով թէ՝ Այաթէֆանօյի բոլոր այն յօդուածները , որք Պէռլինի դաշնագրութեամբ ջնջուած կամ փոխուած չեն , իրենց առջի զօրութիւնը կ'պահեն և գործադրելի են ։ Այս մասին նորէն այսօր ալ խորհրդակցութիւն պիտի ըլլայ ։

—Աւստրիոյ հետ Նովիպազարի դրաւման դաշնագրին ալ մինչև ամսոյս վերջը կնքուիլը յուսացուի ։

Ցանոնատանի սահմանագըլխոց յանձնաժողովոյ հեյլեն անդամոց հեծնելիք Օլկա անուն հելլենական զրահաւորին՝ օսմ. ջրերը մտնելու համար Բ. Դըրնէն հրաման ուզուած ըլլալով ։ Դուռը տակաւին պատասխան չէ տուած , սպասելով որ Օսմանեան բաշա իր որոշեալ անդը հասնի ։

—Երէկ զրոյց մ'եղեր էր թէ Սելանիկի մէջ կ'մ բռնած հիւանդութիւնը արևմտ էլեր է։ Բ. Դուռը հեռագրաւ տեղեկութիւն ուղղեր է ։

—Նոր պատրաստուած օսմ. Պիւճէն՝ երկրին բոլոր հասոյթը 13 միլիոն ոսկի , և ծախքը 10 միլիոն ոսկի կ'ներկայացնէ եղեր ։

—Ցիլիպէի, Էտըրնէի և Լիւլէ-Պուրկազի մէջ այսօրուան օրըս 70 հազարի չափ ռուսական զօրք հաւաքուած են, որ մերթ մեկնելու և մերթ կենալու պատրաստութիւն կ'տեսնեն եղեր։

—Րօտօսլըսցան Պարատաղի յանձնող յանձնաժողովին իր պաշտօնը տեսնել սկսեր է ժողովրդեան առանց դիմադրութեան տեսնելու։

—Բարիզի դեսպան Սաֆվէթ փաշայի հեծած շոգենաւը առջի գիշերուան մրրկին պատճառաւ Փիւլօքի առջևը կենալով երեկ ճանբայ ելեր է։

—Քայմէի բարձման յանձնաժողովոյն ձեռօքը սեպ. 28էն մինչև նոյեմ. ամսուն վերջը ժողովուած և կնիքը կտրուելով Օսմ. Պանքային յանձնուած 330 հազար 100նոց թղթի հաւասար քանակութեամբ թղթադրամը երեկ Պօլիս Եէնի-Ճամիի հրապարակը այրուեր է ի ներկայութեան ճէմաէթ բաշայի և այլոց։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Օսմ. Պանքային Աղբը 425 ղշ. գին կ'գնէ այսօր իր առնելու թղթադրամին ։

Այս առաւօտ բացուեցաւ 12·26

Թղթադրամ	435·00
Րումէլի	43·25

ԱԶԴ

Ս. Սահակեան վարժարանի ուսումնասրահի համար կառավարչի մը և Նախակրթարանի համար յարմարագոյն դաստիարակի մը և Ն. Վարդուհեան վարժարանի համար ձեռագործի հմուտ վարժուհւոյ մը պէտք ունի Հոգաբարձութիւնս, որ կ՚խոստանայ գոհացուցիչ ամսական վճարել։ Ով որ սոյն պաշտօններէն մին յանձն առնուլ կ՚փափաքի, պարտի դիմել Հոգաբարձութեանս ի Սամաթիա Ս. Սահակեան վարժարան առաւօտներն մինչ ժամ 5։

Ի դիմաց Հոգ. երկսեռ վրժրնց. Սամաթիոյ

Ատենադպիր Ս. Բէլարեան — Ատենապետ Գ. Էօմէրճեան

4 յնվ. 79 Սամաթիա

Տնտեսականութեան հմուտ և առևտրական գործոց վարժ, հայազգի ուսեալ և պարկեշտ երիտասարդ մը կ՚փափաքի վաճառականական տան մը ուր է ծառայութեանը մէջ ընդունուիլ։

Ուզողը կրնայ պէտք եղած տեղեկութիւնը մեր գրասենեկէն ստանալ։

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԾՈՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Բազմահմուտ Մամուրեան էֆ.ի սոյն 140 երեսէ բաղկացեալ նոր գործը որ իւր կատարելութեամբը կը յուսամք թէ մուտ պիտի գտնէ բոլոր ազգ. վարժարանաց մէջ, Իզմիրի Ցէտէեան տպարանէն հասած ըլլալով, կ՚ծախուի Նէնի-Ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին 1 ֆրանք

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՏԷՍԱՆ

ԺՕԶԷՖ ՊԱԼՍԱՄՕ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՏԱՃԱՏԵԱՆ

Աղէքսանդր Տիւմա գաղղիացի մեծանուն վիպասանին գրչէն ելած սոյն գործին 8րդ այն է վերջին հատորն ալ Իզմիրի Ցէտէեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայուելով Պոլիս հասած է։ Այս գեղեցիկ վէպին մէջ ուր Լուի Ժիլ-ի կեանքը, մարքն ու վախճանը նկարագրուած են, հետ զհետէ կ՚ներկայանան Վօլթէռ եւ Ռուսօ՝ անցեալ դարուն այն երկու մեծ մարդիկը, Թագուն գիտութիւններ կ՚յայտնուին, Մասոնաց օթեակները տարին առջև կ՚բացուին։ Ամեն կարգի և հասակի մարդ իւր ախորժած նիւթը հոն կ՚գտնէ եղեր։

Կը ծախուի Նէնի ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին 2 ֆրանք 25 սնթ.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԷՏՍ

Համայն Հայազգի Անձանց

Արանց, կանանց, ծերոց տղայոց, օրիորդաց և Նորածին երախայից

Կ՚ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով գին 3/4 մէճիտ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

Իւրաստաղէմայ Միքայէլ ոսկեան

Ս. Յակոբեանց տպարանէնս անգամ մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայեալ այս գործը, որ 26 երեսէ բաղկացեալ գիրք մի է, հին Կտակարանի պատմութեան գիտոր ու երևելի անցից ուսմանը ազգային վարժարանաց ու Նախակրթարանաց մէջ յաջողութեամբ գործածուելու ընտրութիւն և արժէք մը ունի։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին 7 Ղշ. ողջ դրամ։

ԱԶԴ

ՏՕՔԹԷՕՐ ՄԿՐՏԻՉ ԱԼԼԱՆԵՆ

Երկար ատենէ ի վեր կուրծքի, սրտի և թոքախտի հիւանդութիւններս իրեն մասնաւոր ընտրած և մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով յաջողած է սոցա բժշկութիւնը կատարելագործել, հիմնովին բուժելով նաև խոկ երկրորդ կարգի խստագոյն ստիճաններ։

Այս առթիւ պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան որ պատրաստ է մասնաւոր այցելութիւններ ընել հիւանդաց և ամեն օր ընդունիլ իրեն դիմող հիւանդները մինչև կէս օր՝ իր բնակարանը, ի Գալաթիա, Աէօհիւտտար ճատտէսի թիւ 45, ուր Դշ. օրերն ալ ձրի պիտի նայի։

Եշ. օրերը պիտի գտնուի Մ. Բէյմօնտի Իքի-Գափուլու դեղարանը Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ փողոց։

ՕՐԱՑՈՅՑ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինեալ յԵրեմիա Քահանայէ Խասգիւղի։ Կ՚գտնուի ամեն գրավաճառաց խանութ։

Գին Զորս դահեկան

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարզ Օրացոյց.—Ազգ. Հոգևոր գլուխ և Ընդհ. ժողով—Ազգ. վարչութիւն կրօն. և Քաղ. ժողովք—Ազգ. զանազան ժողովք, Խորհրդարանք Հոգաբարձութիւնք և Գիւանք.—Աբեղական, լուսնի և ծանօթ ցեղ մոլորակաց վրայօք մէկ քանի համառօտ տեղեկութիւն.—Աստեղաբաշխութեան վերաբերեալ քանի մը բառերու բացատրութիւն.—Հայ ազգ. ընդհ. վանօրէից.—Իպեր Օսմ. տէրութեան.—Օսմ. Նախարար և Կայսերազունք.—Բարձրաստիճան Նախարարք Տէրութեան.—Հայազգի պաշտօնատարք ի Բ. Դուռն.—Թիւ ազգիս Հայոց.—Թիւ մարդկան ընդ ամենայն երեսս երկրի.—Աշխարհագիտի աւուրց ամսամոից.—Արժէք դրամոց զանազան տէրութեանց։

ՕՐԱՑՈՅՑ

1879

ՏԱՐԻՈՅՆ

Երուսաղէմայ միաբանութեան վանքէն ի լոյս ընծայուած է առաջիկայ տարուան Օրացոյցը, ըն որ մեր ազգին սովորական տոմարէն և աստղաբաշխական երևոյթից տեղեկութիւններէն ու ծանօթութիւններէն զատ կ՚պարունակէ նաև աշխարհի նշանաւոր անցից ժամանակագրութիւնը և քաղաքական ընդհանուր հանդիսաւոր տօնախմբութեանց ցանկը։

Կ՚ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին հարիւր փարայ։

Ղալաթիա Դշ. 10 Յունվ.

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց		12.26
Գոց		12 27
Բարձր գին		12.27
Ցած գին		12.26
Թղթադրամ	բաց	453 20
	բարձր	453 20
	ցած	445 00
	ժամը 11	446 00
Փոխ. 63ի	Ֆր.	064 00
» 65ի	»	071.00
» 69ի	»	069 00
» 73ի	»	062.00
Գանձատոմս		21.00
Սօսիէթէ Ժէնէրալ		4.16
Սօսիէթէ Օթօման		3 00
Պանք տը Քօնսթ.		6.00
Քրէտի Ժէնէրալ		4 25
Թրամվէյ		1 62
Բում. Երկաթուղի		43.00

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

(Ոսկ. ոսկի 100 առ 1 հաշուով)

Անգղ. ոսկի		109.32
Գաղղ.	»	87.11
Բօլ		89 27
Քարպօն արծաթ		16.20
»	թղթադրամ	09 00
Քրմից		51.10
Հինդնոց		23 20
Մէթալիք		24 00
Ճերմակ մէճիտ		07.05
Պղինձ		187.00

ՍԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՁԱՆ

ԴԵՂՆՈՒԱՄ

ԵՒ

ՓՈՆԱՏԷ

Աղջուած ցաւի դեղը բոլորովին բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՝ ներսէն և թէ՝ դուրսէն կը գործածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բժշկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է։

Ամեն տեսակ Քօլի, Ըստամոքսի, մէջքի կամ ոսկերներու ցաւեր. ու նաև Թանչք, Խոլէրա և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս դեղէն խմելու են հետևեալ կերպով։ Կէս գաւաթ ջուրի մէջ, վեր ապուրի մը դդալէն աւելի շաքար, վրան լեցուր անուշի դդալ մը Փանասէ աղէկ մը խառնէ ու խմէ։

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ռևմաթիզմի համար դեղը վերոյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու անուշի դդալ այն բաղադրութենէն խմէ։ Յօդացաւի, Ըևմաթիզմի, Ոսկի ցաւի, Ստամոքսի ու տեսակ տեսակ կռնակի ցաւերու համար դուրսէն փանասէ քսելով աղէկ մը շփելու է։ Ակռայի ցաւի համար քիչ մը բամպակ փանասէի մէջ թաթխելով ցաւած ակռային վրայ դնելու է։

Ամեն ատեն երբոր ցաւ մը համար դուրսէն փանասէ քսել հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մըն ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կըլլայ։

Մարմնոյ այրուած կամ ճմլուած տեղերը բժշկելու համար փանասէ պատահածին պէս փանասէին վրան աղէկ մը լեցնելու է։ Դանակով եւն. կտրուած վէրքերը բժշկելու համար՝ արիւնը չորցած շուտով մը վէրքը կապելու և կապէն վրայէն Փանասէ լեցնելու է մինչև որ շաւ մը

Թրջի։ Փանասէն նաև արեան շրջանը նորոգացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ։

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկար են գրել աւելորդ կը համարիմք, գործածողները գայն միշտ կը գովեն, ուզողը կրնայ անձամբ փորձել. գինն աժան է։ Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա կ. Պոլսոյ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԿԵՍԱՐԱՑ

ԳՈՐԾ ՍՈՒԷՏՈՆԻՈՍԻ

Թարգմանեաց Ե. Մ. Ս.

Սոյն պատմութեան երկրորդ և վերջին հատորն ալ Իզմիրի Ցէտէեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայուելով, կ՚ծախուի Նէնի-Ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 1 ֆրանք 25 սանթիմ,

---

ԲԱՆԱԼԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Ահաւասիկ գեղեցիկ մեթոտ մը Մամուրեան էֆ.ի աշխատասիրութեամբ մուտ գտնելով մայրենի լեզուի ուսման մէջ, կ՚առաջնորդէ աշակերտները շարադիր լինելու, չըսպասելով որ անոնք քերականութեան տաղտկալի շրջանէն անցնին.

Այս գրքոյկը Զմիւռնիոյ Ցէտէեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայուելով կը ծախուի Նէնի-Ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 50 սանթիմ։

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՅՑ

1 8 7 9

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ՚ծախուի գին 20 փարա մէճիտ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

1 8 7 9

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Գին 40 փարա մէճիտ

Տպագրութիւն Զարդարեան

13 կենդանագիր պատկերներով զարդարեալ սոյն ընդարձակ օրացոյցը բաց ի բուն օրացոյցէն կ՚պարունակ՝ նաև վերջին Ռուսօ—Տաճկական պատերազմին համառօտ պատմութիւնը, առողջապահական ամենակարևոր գիտելիքներ, բարոյական սկզբունքներ, խայթման և այրածի դեղեր, վնասակար ճճիներ ջնջելու կերպեր։ Ասոնցմէ զատ ազգային նշանաւոր բանաստեղծ Քամառ Քաթիպայի «Հայերուս Թաւքը» վերնագրով մէկ չնաշխարհիկ ոտանաւորը։

Կ՚ծախուի Զարդարեան վաճառատունը, Սուլթան Համամ փողոց, Աչըր էֆէնտի խանի դիմաց, թիւ 12 և գրավաճառաց քով։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ՆԻԿ.Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՃԵԱՆ